

Nostalgins Vävar

Laura Särs

Examensarbete för bildkonstnärer YH examen

Degree Thesis for fine art, Bachelor of fine art

Utbildningen för bildkonst

Degree program in fine art

Yrkeshögskolan Novia, Jakobstad, Finland
2021

Novia university of applied sciences and arts,
Jakobstad, Finland 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Laura Särs

Utbildning och ort: Bildkonst, Jakobstad

Handledare: Göran Torrkulla, Carina Ahlskog, Marika Holm

Bedömare: Britt Al- Busultan KM, Maria Westerlund KM

Titel: Nostalgins vävar

Datum: 07.04.2021

Sidantal: 17

Abstrakt

Jag valde att undresöka nostalgi då tillbakablickarna i min vardag blev allt fler och en undran började växa i mig. All denna nostalgi vi omger oss med, både invärtes och utvärtes. Vi drar iväg med gamla vänner i minnet, får höra historier från en förgången tid, sparar saker som endast har betydelse för minnet de är sammankopplat med eller färdas själva tillbaka till något som får oss att rycka till när vi återvänder.

Nostalgins betydelse har skiftat genom århundradena och dess betydelse idag jämfört med tidigare visualiseras med det arbetssätt som jag har valt. Familjefotografier som skapar en glitch-liknande känsla för ögat och minnet, att slängas tillbaka för att återvända om och om igen, med nya värderingar, perspektiv och en ny överblick. Jag har omarbetat fotografierna genom teckning och måleri vilket ger mig ett annat sätt att se familjära, delvis tillgjorda bilder, genom nya närskådande lager. När vi går igenom stora förändringar, analyserar vi våra liv med hjälp av nostalgin. Vikten av våra livshistorier och de kvarlevande minnenas betydelse för hur och vem vi kommer att bli. Hur väger en mellan den samhälleliga acceptabla uppväxten och drömmarna som det kanske inte finns en resonlig framtid för?

Språk: Svenska Nyckelord: Nostalgi, hemlängtan, längtan, saknad, familjefotografier

BACHELOR'S THESIS

Author: Laura Särs

Degree Programme: Fine art

Supervisors: Göran Torrkulla, Carina Ahlskog, Marika Holm

Assessors: Britt Al- Busultan KM, Maria Westerlund KM

Title: The weaves of nostalgia

Date: 07.04.2021

Number of pages: 17

Abstract

I chose to research nostalgia since flashbacks started to occur more often and I got curious. All this nostalgia that we surround ourselves with, both internally and externally. We take a mindwalk with our old friend, listen to stories of the past, save things that only mean something because of the memory that they're linked to or we find ourselves drifting into memories that make us twitch a bit when we return.

Nostalgias meaning has shifted throughout the centuries and what it means today in comparison with previously is visualized in the way I've worked. My family photos that creates a glitch-like feeling for the eye and the memory, to get thrown back only to return over and over again, with new values, perspectives and a new overview. I have reworked the photographs through drawing and painting which has given me the opportunity to look at familiar, partially mannered pictures, through new layers. When we deal with big changes we start analyzing our lives through nostalgia. The importance of our life stories and the memories that lives on and their relevance in who we strive to become. How do you choose between the societal acceptable way of growing up and the dreams that there might not be a future to strive for.

Language: Swedish Key words: Nostalgia, homesick, longing, missing, family photographs

Innehållsförteckning

1	Introduktion	4
2	Nostalgi	4
3	Allt började med bajs	5
4	Minnet av dig i mig	6
5	Nostalgi i jämförelse	10
6	Kaffedränkta känslor	11
7	Avslutande	15
8	Referenslista	17

1. Introduktion

Jag dras in i nostalgiska moln när framtiden blir mindre tydlig, mer begränsande och ångestfylld. Det är som en ström där jag dras med i hur världen och mitt liv kommer att bli efter pandemin. Jag har forskat i nostalgi, fått en djupare förståelse för dess historia samt mina egna nostalgitripplar. Jag har undersökt mina familjefotografier och omarbetat dem, liksom hjärnan förändrar varje minnes hågkomst. För jag har upplevt att min vardag har blivit mer fylld av dessa fenomen. Jag undrar om det är sunt, eller var går en sund gräns för mängden nostalgi i vardagen? Hur mycket kan jag tillåta mig att längta hem?

Den existentiella vandrigen mellan våra jag leder till tankar kring hur vi kommer bearbeta det gångna året. Lev som att det var din sista dag mentaliteten har inte gått att tillämpa på samma sätt detta år. För min del har det även varit en möjlighet att sakta ner tempot men även det är överskuggad av ångesten för framtiden, arbete, pengar och position. Kan jag vara det jag vill i förhållande till min sambo, familj, vänner och till mina egna drömmar? Vet jag alls längre vad jag vill?

2. Nostalgi

I podcasten *Speaking of Psychology* av *American psychological association* intervjuas psykologiprofessorn Krystine Batcho, för avsnittet *Does nostalgia have a psychological purpose?* och hon säger:

The word was coined or invented a long time ago, over 300 years ago, and originally designated homesickness. Well, semantic drift over the centuries has broadened that to the notion of longing for or missing aspects of a person's personal lived past. (American psychological association, 2019).

Vi är besatta av förflutenheten. Symptomen hopar sig på en nutida epidemi: nostalgi. Dåtiden, inte framtiden, framstår som nutidens referenspunkt. Är den epidemiska nostalgin ett kulturellt fattigdomstecken, verkligheten ersatt med repliker, nuet med minnen? Är den en civilisationskritik, en utopi, en flykt eller vad? (Bennett. S. 1997)

Nostalgi betyder alltså smärtsam (sjuklig) längtan efter att återvända hem. För de fall som gränsade till vansinne reserverade Hofer namnet *nostomania*. Han definierade nostalgin som “den smärta som den sjuke känner därför att han inte befinner sig i sitt hemland, eller fruktar att aldrig mer få återse det.” Särskilt mottaglig för denna sjukdom är unga människor som befinner sig i ett främmande land, och bland dessa i synnerhet de som hemma levde ett avskärmat liv utan mycket kontakt med andra. När de kommer bland främmande människor är de oförmögna att vänja sig vid nya seder och livsformer och kan inte glömma sin mammas omsorger. De blir ängsliga och finner sin enda glädje i ljuva tankar om hemlandet. Till sist börjar de avsky det nya landet, de grubblar dag och natt på att återvända hem. Hindras de från detta, blir de sjuka. (Johannisson, K. 2001, s. 17)

Det Batcho säger, tillsammans med det författarna Bennet och Johannisson skriver, knyter samman olika trådar i nostalgin som jag fastnat för. Dels begreppets historiska betydelse och hur det förändrats med tiden. På vilket sätt känslan, om det kan kallas bara för en känsla, har möjlighet att påverka oss. Hur fäst vid en förflutenhet vi verkar vara, den personliga eller historians; det var bättre förr.

Att nostalgin en gång var mer dramatiskt illustrerad sjukdom visar hur sjukdomsbilder genomgår ständiga historiska förändringar, anpassar sig till de former som medicinskt namngivs och kulturen bejakar.

Men den moderna nostalgin kännetecknas varken smärtsam hemlängtan, moderslängtan eller rädsla för det nya, snarare av jag sökandet. Den handlar, skulle man kunna säga, om den kvarhållna subjektiva tiden inuti en större känsla av rusande tid. (Johannisson, K. 2001, s. 158)

3. Allt började med bajs

Våren 2020 var det mycket som kändes jobbigt, osäkerheten och ångesten som kom med Covid-19. Jag hade svårt att skapa och det kändes som att det fanns för många alternativ. Men på den dagliga promenaden, mellan campus och lägenheten i tornhuset lockades jag till att fotografera hundbajs som töat fram. Jag printade ut fotografierna och klippte

vertikala remsor i ett foto och horisontella i det andra. De vävde jag sedan ihop till ett lapptäcke av asfalt, snö och brunt bajs. Och det var så som jag hittade mitt nya arbetssätt.

Jag valde ut två foton ur familjealbumet och gjorde på samma sätt. Ritade upp ett rutsystem på ett annat papper och började rita av med färgpennor. Jag försökte göra det utan fokus på vad de föreställde, vilket ledde till en del förvirring och jag tappade ofta bort mig.

Därefter började jag skissa upp alla rutor innan jag började vilket har minimerat risken/chansen för överraskningar. Jag har testat olika tätheter, hur och var vävarna ska vara. Vilket har lett till att jag sedan valt att göra vävar av en större och en mindre kopia av samma foto. Alla förberedelser har blivit en viktig del av processen att skapa en målning. Variationen i storlek ger en glitchkänsla, lite som när en slungas in i ett minne och återvänder till nuet. Det där mellanläget där en liksom är i två världar samtidigt, men som också kan kännas som en helt egen värld.

Jag gillar sakligheten i att fylla rutorna, det ger ett tydligt arbetssätt, vilket har varit skönt i den här osäkra tiden. Det har varit värdefullt att ha konsten som uttryckssätt, då jag kan bearbeta det som händer i min vardag. Det ger mig lite mer ordning på mötet av den inre och den yttre världen. Jag får någon balans i brottningen med vad jag "skulle borda vilja vara". Jag har ältat dåtid och nutid, framtidens osäkerhet, yrkesmässigt men även existentiellt. Jag försöker att inte fastna i tankar på alla sätt som jag skulle kunna bidra mer.

Jag tycker om att försvinna in i linjerna, in i lagren och skapa djup. Jag tycker om hur ansikten förvrids, obrytt odetaljerat, hur de får bli till. Det är inte viktigt att de föreställer det samma som på bilden. Det viktiga är minnet, situationen, återupptäckandet, den upprepade, ourskiljbara nostalgien.

4. Minnet av dig i mig

Under processen tänker jag på de återberättade minnena som fotografierna för med sig. Tänker på hur hjärnan omformulerar minnena varje gång en minns dem och att inga minnen är som det skedde i verkligheten. Reflekterar över känslor till personerna, då och

nu. Är vi nära, har vi ens kontakt eller är personen död. Vilka personer var gemensamma för oss? Det jag minns mest i anslutning till personen? När jag lyssnade på intervjun i American psychological association (2019) med Krystine Batcho förvånade det mig att det är som ung vuxen som en är som mest nostalgisk. Hon säger:

My original data set suggested that there is a bump in nostalgia where it peaks not in old age as many theorists would have expected but peaks in young adulthood. Most theorists argue that the reason for that increase in nostalgia during young adulthood is because it's such a pivotal developmental transitional period. It is literally the time when a person has one foot still back in their childhood and one foot anticipating their move into complete adult independence.

Jag minns mig själv som en bestämd och ganska egoistisk unge. Analyserande och medveten om andras åsikter. Jag tycker det är märkligt hur vissa perioder oavsett bild är dränkta i en känsla och att det alltid har behövt gå något år innan jag kan tycka om foton på mig själv. När jag var tonåring tyckte jag bara om bilder på mig själv från när jag var ganska liten. Men i *Det ljusa rummet* skriver Barthes om hur vi blir något annat i fotografiet. Vi tar en annan hållning, min, vinkel eller radar upp familjen på ett onaturligt sätt. Då är det inte så konstigt att familjefotografier kan kännas så främmande, med all den onaturlighet de medför tillsammans med de en spenderar sin uppväxt med?

På senare år har jag inte satt samma värde i hur jag ser ut på bilder, och gillar även de där jag är ful eller knasig. Men det tror jag har mycket att göra med att jag inte försöker leta efter det fula i mig i bilden, se om jag är tjock eller äcklig. Det var en sån tröst att hitta Stina Wollter och få ord till känslor om att leva i ett samhälle som bygger på att en ska må dåligt för att det tjänar folk pengar på.

Jag har valt de bilder som skulle kunna hittas i de flestas fotoalbum. Födelsedagskalas, dop, påsk, i famnen på släktingar, med min syster i famnen och i en barnpool. Jag som Maria vid julkrubban, jag var sur för att barnen retade mig för att jag var gift med Joseph. Det känns som något viktigt finns där. I bilderna som kan hittas hos vem som helst, med skillnaden att familjen är den egna.

Fotografier ger oss kontakt till varandra, till de som var här före oss. Fotografierna ger en verklighet till människor vi aldrig träffat. De står där precis som du eller jag i fotografiet, ler och tänker på vad som ska göras när kortet är taget. Fotografier är kanske det en helst

räddar ur sitt hus om det brann. De ger oss en tidslinje, en berättelse och trygghet trygghet. För vem jag har varit är väsentligt för vem jag kommer att bli.

I tv programmet *Lerins sommarö* (SVT1, 2020) berättar Lars att han kan bli nostalgisk kring de platser där hans förfäder har levt, platser han kanske aldrig har varit på själv. Gästen Fredrik Wikingsson berättar om hur han kan ljuga ihop fullproppade dagar bara för att åka 4-5 timmars bilfärd och frossa i nostalgiska platser. Jag tycker det är spännande hur vi i våra egna världar letar hem, oberoende om det är en plats, person eller något annat. Att vi kan få en så stark dragning till något vi knappt minns eller har varit med om, eller hur vi har vridit det i våra huvuden och bara vill minnas de goda stunderna. För jag är medveten om att jag under vissa perioder inte mådde så bra men ändå kommer den där nostalgin och gör så mycket av dessa minnen vackra.

Jag har alltid varit den som inte vet vem släktingar är och får ständigt höra “men de måst du ju vet”, “no veijt tu ju vem he e” och “minns int tu ha?”. Det har alltid känts så konstigt att förväntas veta, minnas och ha en relation till personer som en endast har träffat någon enstaka gång. Slakten ger en trygghet men ofta uthärdar en även mer från dem på grund av de banden.

First of all, different people have that kind of sense of wishing for the good old days for different reasons. Let's say, someone who is old enough to have lived through, for example, the 1950s, they might actually be experiencing some personal nostalgia because they're remembering how they and their family celebrated holidays, or what it was like going to school in the mid-1950s. That phenomenon would be very, very different for a younger person, for example, a member of the millennial generation. For them, it's not personal nostalgia, it's historical. Historical nostalgia, in my research, suggests is more likely triggered by dissatisfaction with the present (American psychological association, 2019).

Det är spännande hur personlig nostalgin är, den är svår att räkna för att intressera eller visualisera utanför det egna, för det finns inte ord till att beskriva allt och om en ger sig på jakt efter dem så har lyssnaren säkert tappat intresset. Mommos återberättande av minnen tättnar mer och mer, nu även med coronans bidrag till våra komprimerade inomhusliv. Mommo är ju ändå från en generation som är mer van med att ha tråkigt, hon fyller inte sin

dötids med att scrolla i sociala medier. Det är viktigt när hon berättar om sin tid som undersköterska i Stockholm. Jag minns ännu skeden som fanns vid mommo och moffas, den som moffa hade hittat i en buske utanför karolinska. Hur annorlunda mommos liv började, på en liten gård i Lepplax, med en mor som mjölkade och förberedde alla måltider, som alltid hade nästa syssla att ta sig an. Männerna som kom hem och förväntade sig mat på bordet och sedan la sig för att vila. Mommo är så tacksam för de resor hon hade med moffa, det var så lätt att hoppa i bilen och åka till Tyskland för att hälsa på moster. Hon skrattar alltid till över att moffa grämde sig över att han både behövde köra bilen och läsa kartan, för det blev inte rätt när hon gjorde det.

Most of the research suggests that nostalgia is aligned with or correlated with very soft, pro-social emotions such as compassion, empathy, altruism. It's unlikely, generally, to be associated with hostility or anger. Can it be isolating? That's a very interesting question because you could argue that if you find yourself, the victim of or a survivor of very unique circumstances and now you're nostalgic for a time before that, other people might not be able to relate to you. You might or might not have the motivation to leave your past behind.

All the memoirs that I've studied, have demonstrated how that happens. It happens by confronting the past with the current situation in trying to find what were the lessons we learned from our past that we can now tweak, update, customize and use to cope with the turmoil and the conflict in the change that we've gone through to sort of be more optimistic towards the future. (American Psychological Association, 2019.)

Det är också det relaterbara i fotografierna som lockar. Speciellt i uppbyggnaden av vävarna, det ger en dörr, ett fönster, en inbjudan att se sin egen barndom i mina bilder. Kärnan, hur vi uppfostras i ett samhälle där vi förväntas kunna leva efter samma mått, vi ses som ett och samma. Men det är tydligt hur olika vi är i systemen. Att dela vårt förflutna kan göra att vi ser och förstår hur vår egen värld är annorlunda och vi kan få en bredare bild av vad som är verkligt t.ex. byråkratin och kristendomen försöker betona likvärdighet, men ibland blir det också att de motarbetar en naturlig virvel. System gör oss inte jämlika, de som inte passar in blir så oerhört utanför i sina kamper om förståelse, att förstå, acceptans och möjlighet till hjälp.

5. Nostalg i jämförelse

I ett TEDx talk från 2013 berättar Susan Matt om Nostalg som på 1500-talet var namnet för den dödliga sjukdomen, hemlängtan. The soldier's dream of home (1861-65) är ett litografi där en soldat drömmer om sin familj. Johannisson, K (2001) skriver att på 1700 talet gavs nostalgidiagnosen till de deserterande soldaterna. Det som ansågs fegt, omanligt och omoraliskt gavs nu den mer humana förklaringen, sjukdom (s. 83-88).

Det har varit väldigt onaturligt för människor att rycka upp rötterna på det sätt som idag är så självklart. I och för sig har vi idag helt andra möjligheter att ha kontakt med vår familj på distans. Det är något som jag funderar mycket på då jag flyttade till Umeå under Covid-19, det skulle inte ha varit lika skrämmande om det gick att hälsa på familj och vänner som i normala fall. Men smittrisen och restriktionerna har begränsat och hemlängtan har stundvis varit sorgesamma under de senaste månaderna. Vilket har lett till att jag har tänkt mycket på de vi väljer att vara nära och de vi väljer att sakna. Vad vill jag välja att sakna? Och hur vet jag att det jag väljer att sakna är det rätta?

Enligt K. Batcho så finns det flera fördelar med att låta sig falla in i minnena och ta vara på nostalgin.

Nostalgia by motivating us to remember the past in our own life helps to unite us to that authentic self and remind us of who we have been and then compare that to who we feel we are today. That gives us a sense of who we want to be down the road in the future. The other way that nostalgia serves an essential psychological function is that it is a highly social emotion. It connects us to other people. It does that and so in so many beautiful ways. In the beginning, when we're very young, it's part of what bonds us to the most important people in our life, our parents, our siblings, our friends. As we go through life, it can broaden out and extend to a wider sphere of the people we interact with. It's a social connectedness phenomenon and nostalgia is in that sense a very healthy pro-social emotion.

The other way that it's unifying is that it helps us to unify what otherwise would be felt or experienced by us as conflicts. In itself, it is somewhat of a conflict because as I define it is a bitter-sweet emotion. It's sweet because we're remembering the

best times, the good times of our life. The bitterness comes from the sense that we know for sure that we can never really regain them, they're gone forever.

Hon fortsätter att prata om hur svårhanterlig förändring kan vara för oss för att det, på en psykisk nivå, blir ett hot då vi inte känner oss helt i kontroll. Hur viktigt det är för vår psykiska hälsa, att vi känner kontroll. Och att nostalgin kan ge oss en känsla av kontroll när vi genomgår stora förändringar, för vi minns att vi har upplevt något stort och skrämmande tidigare. "it's comforting to have a nostalgic feeling for the past that reminds us that although we don't know what the future is going to bring, what we do know is that we know who we have been and who we really are." Hon säger att känslan ger oss tröst och påminner oss om när vi upplevt villkorslös kärlek, när vi går igenom något tungt och svårt. "In a way, Nostalgia is like a measurement. It's a way we keep track of things, we monitor progress through life, not just for ourselves, but even for other people to whom we are very attached."

Konstnärer har genom historien brutit isär bilder på olika sätt och med olika anledningar några exempel är Albrecht Dürers teckningar från 1525 av konstnärens hjälpmedel för perspektiv, Lucy McKenzie i *Olga Korbut*, från 1998, bryter upp en stillbild och Jeremy Olsons arbeten 2008-2010 där ansikten bryts upp i geometriska former, för att inte tala om kubismen. Jag tänker att det är ett slags sökande efter något i bilden, essensen eller någon obesvarad fråga. I processen kräver en svar, och av det blir ett mer ingående arbete än en realistisk avbildning. Samtidigt som det ger Brechts distanseringseffekt, för det ger möjlighet att syna verket eller minnet närmare på håll.

6. Kaffedränkta känslor

Överlappningen, valet i de delar som syns och de som väljs bort, är en konkret, synlig aktion sammankopplat med mina tankar kring val av saknad, vad som är värt för oss att ha i vår närhet.

Jag gillar de motsatta polerna i hur vår hjärna hanterar minnen, att en minns den senaste gången en mindes, att minnet hela tiden förändras och vrids i motsats till hur fotografier alltid ser likadana ut. Barthes, R. (1982) skriver: 'Ultimately-- or at the limit-- in order to

see a photograph well, it is best to look away or close your eyes. "The necessary condition for an image sight", Janouch told Kafka; and Kafka smiled and replied: "We photograph things in order to drive them out of our minds. My stories are a way of shutting my eyes." ‘

I've thought a great deal about this and most of the research I've covered it looks like this. Nostalgia is bittersweet. Why did it evolve that way? If you take a social evolutionary perspective, it would make perfect sense that we would want to revisit our past so that we always learn from it. At the same time, we don't want to stay in the past. The sweetness entices us to revisit our past. Once we're there, the bitterness of knowing that actually it no longer exists reminds us that we must return to the present.” (American psychological association, 2019)

Jag började med att måla i vattenfärger och färgpennor, som ofta är de alternativ barn har. Övergången till kaffe och bläckpenna var lite tveksam men nödvändig. Kaffe, som en vuxen ska dricka och en kulspetspenna som hittas på vilket kontorsskrivbord som helst. Det visualiserar så bra för mig hur en del av mig känner att det är dags att växa upp, dags att lämna konst drömmar och allt det jag har velat så länge. För det är inget jag kommer att klara mig på ekonomiskt. Det är inget som ger pengar, det är en konstant oro om pengar och hur jag ska klara att dra in så mycket så att jag inte blir en börda för min flickvän eller för mina föräldrar. Kaffelukten i pappret säger väx upp. Sålänge du har ett arbete som ger pengar kommer det vara mycket mer värt än dina skapande drömmar, drömmar om bidrag till förändring och att det en dag ska finnas plats för konst att förstås och uppskattas.

När jag drar med handen över de torkade kaffe måleriet så fastnar det ett tunt kaffepulver på undersidan av handen, och en del av kontrasten gnuggas bort när jag suddar bort rutsystemet från pappret. Det är så skört, om en klänger sig fast vid det som en känner att det borde vara eller bli så blir det lätt katastrof. Det känns lite som när jag tror mig ha koll på vad som händer eller hur något ska göras. Men vips så har jag dragit med handen över teckningen och så är kontrasten borta. Och en mattare beige värld väntar och fyller mig med skräck. För jag vill inte finnas där, bli den lilla förväntade delen, göra det jag borde istället för det jag vill eller det som får mig att må bra. Balansen i tillvaron kan kännas så skör, felstegen många och oberäkneliga. Jag vill göra rätt, vara pålitlig och givmild. Men handstrykningen efterlämnar ett tomrum och ritklöst famlande efter något bra och riktigt.

Edith Hammars seriebok *Homo Line* beskriver så fint dualiteten i hemlängtan och att längta till lite ruttna minnen. Att sakna saker för att fastän de är sjaskiga eller långt ifrån vad en skulle uppskatta idag så finns där något att längta till. Nostalgi kring sunkiga nätter i barer och val som gjorts utifrån dålig självkänsla. Det är bl.a. sådana återblickar, nostalgiska omvandlingar av minnen som knappast representerar den verkliga händelsen mera, som känns så mystiska. Varför dem när en kan följa med i de fina stunderna i mörkret och de fina människorna i svåra stunder. Från de år som började konfrontera min ångest minns jag mest de fina kontakterna jag hade, inspirationen och skapandet. En vag tillbakalängtan men också en vetskap om paniken och ångesten som hade ett sånt fast grepp. Såklart träffar ångesten hårt ibland men alla de dagar där emellan som inte är drypta i ångest den är en stor skillnad till hur det brukade vara. Men det är märkligt, att det blir så uppdelat, det positiva och det negativa. Beroende på sinnesstämning så kan en vilja tillbaka så innerligt eller nästan uppleva den samma ångesten som då. Det är, vad jag förstår, en del av att bearbeta examinationen. För vad kommer efter, var ska jag existera näst, är frågor som för tillfället jagar mig. Det är väl därför också som jag började måla i kaffe. Dags att börja se allt genom kaffe och bläckpenna, skarpt och bittert. Livets framfart, det är så svårt att inte oro sig för allt som kan krångla, gå fel eller förinta mig. Men så är det väl inte heller ett bra sätt att leva, med en molande rädsla om allt som kan gå fel. Det är ju som att vara tvungen att observera varje individ som föröväre. Men då är det ju lite så kvinnan förbereds på livet. "Akta dig för våldtäktsmän." Balansen där är svår, för risken finns ju, den går inte att avfärda helt. Och ifall det nu begås ett brott så är det absurt nog mina handlingar, mina val av kläder som kommer skärskådas och tas i beaktande för att han gör något så oförlåtligt och inte kan hindra sig. Jävla märkligt samhälle det här.

I American psychological association (2019) går Batcho, K. in på hur selektiva våra minnen är:

We pick and choose. The memory process not only is selective, but it also distorts to some extent. We do idealize things on occasion. By the way, this is a two-edged sword because just as we can idealize and romanticize and therefore distort the accuracy of memories, we can go in the other direction. One of the reasons I find nostalgia so fascinating is because I have an interest in connecting the theoretical research in the laboratory to people's lived experiences because of clinical applications.

Jag tycker att det är fascinerande att vårt mentala tillstånd har så stor påverkan i vilket sken våra minnen lyses upp.

One is an individual's personality or their psychological well-being in the first place. If you have two individuals one of whom is really happy in their current life and they're emotionally doing just fine. They might go back and remember bad things and then laugh about them and say wow we've come a long way since those days haven't, we. Now we have a big Thanksgiving feast and we have all this food. I remember being six years old not having enough to eat. Whereas someone else who is suffering from something like depression or an anxiety disorder. They might go back and think about the past and then let that further sadden them rather than make them happy by comparison with how far they've come. (...) There it is very important to think about their current mood state. Because we have mood dependent memory effects. When you're sad, you're more likely to think of sad memories. When you're happy, you're more likely to think of happy memories. On the other level, we have a social element and establish it is a social experience. If you're hanging out with friends and reminiscing about the days back in high school or college or whatever. Now, depending upon what your friends say in that social setting that might trigger you to either be more positive or more negative. In a way, one really good piece of advice is for people who are starting to feel stressed out or lonely, or sad (American psychological association, 2019).

Nothing surprising, then, if sometimes, despite its clarity, the punctum should be revealed only after the fact, when the photograph is no longer in front of me and I think back on it. I may know better a photograph I remember than a photograph I am looking at, as if direct vision oriented its language wrongly, engaging it in an effort of description which will always miss its point of effect (Barthes, R. 1982).

Trots den hemlängtan jag har till min barndomsstad, mina vänner och min familj, har jag mycket länge, om inte alltid haft en hemlängtan i likhet med den hemkomst Byggmästar, E-S. (2020) skriver om i *Vox Amoris*. En hemlig, något förbjuden längtan att väva mig samman med en annan kvinna. Jag gräver i om det är resonligt att identifiera sitt hem i en person. Om omkringstående faktorer som familj, vänner och sammanhang finns, är det då

inte ansvarslöst att flytta ifrån det? Får man ge sig hän på det sättet åt kärlek? Men ja, det är väl det som är så fint med att leva som människa. Att vi får hoppas, älska och så mycket som vi kan, själsligt leva som vi vill. Det tidigare upplevda hemmet är inte borta bara för att livet fortsätter på en annan plats än där det en gång fanns. Allting fortsätter, förändras, skapa nya stämningar, situationer, en något förändrad annorlunda, likadan verklighet att återvända till.

Romantikens subjekt filosofi öppnar också för en psykologisk tolkning: nostalgi är en längtan till barndomens förlorade oskuld, inte det yttre utan ett inre rum. I detta sammanhang gör Immanuel Kant en radikal nytolkning genom att hävda att nostalgi är ett tillstånd som inte botas av återvändande. Det en längtar till är inte *platsen* för barndomen, utan *barndomen själv*. Längtan är alltså inte riktad mot ett *där* utan mot ett *då*, en absolut förlust. Den försvunna tiden kan aldrig återfås. (Johannisson, K. 2001, s. 22)

7. Avslutande

En stor del av den här processen har gått åt att bearbeta att mina verk kanske inte gör så stor skillnad, att mina verk inte har någon större nytta, annat än möjligen för mig. Andra gånger när jag skapat har jag känt en så stark känsla av att det här måste göras eller det här behövs. Men det här har lunkat på, arbetet och ifrågasättandet.

Väx upp för fan. Säger mitt inre när jag stöter på en motgång allt nytt, svårt eller oförståbart, det är så lätt, fyra ord på följd, en enkel lösning. Om innebörden skulle motsvara det verkliga förloppet. För att växa upp så är ju fyllt av motgångar, sökande och äventyr. Det är inte den utlovade slutdestinationen som meningen motiverar. Att växa upp, att vara klar, att ha allt på klart. Det händer aldrig, eller händer hela tiden? Det har att göra med aktioner, hur vardagen ser ut och hur en hanterar händelser, bearbetar minnen, lever i en fast världsbild, där gud är god och en inte ska döma. Att en får verkligheten omkullkastad, inte nog med att gud kanske inte är god, utan att hen kanske inte existerar. En inser att genom tron har en dömt mer än vad den genomsnittlige kanske gör. En fördröjd landning efter diverse utsvävningar och krusidullvandringar i att gud kanske inte

är en kraft på det sätt som det beskrivits. Det kanske är mer en trygghet för individen, som egentligen kan låsas i vad som helst, slumpen, universum, kvantfysik eller gud.

8. Referenslista

Barthes, R. (1982). *Camera Lucida: Reflections on photography*. New York: Hill & Wang.

Barthes, R. (1986) *Det ljusa rummet*. Stockholm: Alfabeta Bokförlag AB.

Bennett, S. (1996). *Performing Nostalgia: Shifting Shakespeare and the contemporary past*. London: Psychology Press.

Byggmästar, E-S. (2020) *Vox amoris*. Maxmo: Marginal RF.

Hammar, E. (2020) *Homo Line*. Helsingfors: Förlaget M

Johannisson, K. (2001) *Nostalgia: En känslas historia*. Smedjebacken: Fälth & Hässler.

SVT1. (2020). *Lerins sommarö*. 5 Fredrik Wikingsson gästar. Stockholm: SVT1.

<https://www.svtplay.se/lerins-sommaro>

American Psychological Association. (2019, November). *Speaking of Psychology: Does nostalgia have a psychological purpose?* [Audio]. Hämtad från

<https://www.apa.org/research/action/speaking-of-psychology/nostalgia>